

Any XIV

Barcelona 26 de Decembre de 1901

"LA TOMASA" á tots desitja
 del Naixement en la festa,
 molta salut, molta ditxa
 y una "polla" com aquesta

Lo dècim del adroguer

Lo senyor Quimet feya marxar una botigueta de mala mort en arreconat carreró de 'ls barris de Sant Pere. Cinch duros de calaix y dotze rals de guany uns dias ab altres; total... jornal de sabater.

Aquest any, l'home decidí fer un esforç per realisar la botiga y a tal fi demaná consell a la propia, la senyora Quiteria.

—'S tracta senzillament, va dirli, de fer un cop d'home comprant un dècim de Nadal.

—¿Y 'ls quartos?

—¡Quartos ray!... Fins a cap de mes no 'm vens la factura de la xacolata, de manera que 'ls vint duros poden servir pe 'l dècim.

—¡Y si no treus, al cap del mes no tindrás la xacolata ni 'ls quartos!

—¿Si dona, cobrant las apuntacions?

—¿Y si no 't prenen apuntacions?

—Jugarèm nosaltres, allavors.

—¿Y si no treus?

—¡Y si 'l cel s'ensorra! ¡Válgam Deu, quina dona! Més burro jo de demanarte parer...

Y 'l senyor Quimet, sense pensar'shi més, prengué al dia següent vint duros y dugas pessetas y aná a provehirse — no sense que li costés correr mitj Barcelona—del dècim y dels corresponents talonaris.

De tornada a la botiga, justament a l' hora de més despaig, ensenyá triomfalment el dècim a la clientela...

—¿Quin número es, senyor Quimet? deyan las donas.

—Onze mil onze cents onze!

—No pot ser senyor Quim, va ferli en Tomeu, son dependent; l'onze del onze cents fa un altre miler

—Noy, no 'm vinguis ab *matemàrfegas* ni ab quebrats. Si a la parroquia no ls hi agradan tants onzes ho deixarem per cinch uns.

—Y que? ¿treurá senyor Quimet? va dir la del calsinayre.

—Filleta, hi farém els possibles.

—Es que si fos segur...

—Jo li diré; penso escriure a un germá de llet que va fer l'aprenentatje ab un cosí del perruquer que treya la clenxa a ne 'n Sagasta quan encare no gastava tupé y molt será qu' ab aquesta influencia...

—Donchs, allavors, apuntim desseguida.

—¿Quant hi vol?

—Un ralet... Donguim l'apuntació!... El ral ja li duré demá.

—Bueno dona, tampoch cobrará si no 'l porta.

*
*

Durant vuyt dias, el senyor Quimet no s' entengué de feyna. Aquella tronada botigueta que tot l'any 's mor de riure esperant compradors, semblava possehir un imán... La gent s' hi tirava com moscas a la mel. Darrera 'ls greixosos vidres del aparador hi havia un lletrero, ahont en Tomeu ab

un tros de canya y ab lletres de pam havia escrit *Número de la casa* 11.111, y alló bastava perque una currúa de donas vingués a associarse a la sort del senyor Quimet. El primer talonari ja comensava a ser petit.

—Deu lo quart, feya una cara desconeguda entrant timidament. ¿Qu' es aquí el número onze mil, onze cents onze.

—No senyora, contestava el dependent. Aquí tenim el número vint... Aquest que demana no 'l trovará, perquè 'l carrer sols arriba al cinquanta y *pico*.

—¡Ganapia! feya el senyor Quimet desde dins. ¿No veus que la senyora demana per posar al dècim?

—Jo 'm creya que preguntava 'l número de la casa.

—Fuig, fuig avestrús... Diguei senyora... ¿Quant hi vol?

—A rahó de mil duros.

—Filla no pot ser... Ha d'haver'nhi per tothom

—Be, vull dir que si 'ns cau la grossa 'm toquin mil duros.

—Treu comptes Tomeu... ¿Quant n' hi darem a la senyora?

—Una pesseta... ¿Fai g l'apuntació?

—Si noy... Posi Margarid R godóns per servirlos.

—Gracias; aquí la tèn. Y ara ¿quan la tornarem a veure? feya 'l senyor Quimet.

—Demá mateix... ¡que li portaré la pesseta!

Y marxava ab la apuntació, deixant ab un pam de boca oberta a l' amo y al dependent.

Aixis fou com el senyor Quimet aná omplint el talonari. Uns cops quedantli a deure l' import y altres rebaixantlo del valor de las compras. Resultat, que posant a banda 'ls diners de la rifa, 's trová que la botiga durant vuyt dias li produhí tres duros en lloch de 'ls cinch de costum, de manera que si avans tenia jornal de sabater ara ni al de manobre arribava.

*
*

Pero 'ls cuchs, del senyor Quimet foren quan la senyora Quiteria se li posá farrenya y li diguè;

—Esco ta desgraciat, ¿ja sabs lo que 't fas ab aixó del dècim?

—Yara ¿qué vols dir?

—Que si despatxas més apuntacions de lo regular 't veurás en un gros compromís.

—¿Y aixó?

—Te posare un exemple. Tens un dècim; vint duros. Donchs bé, si has despatxat apuntacions per valor de doscents pessetas ¿quant tindrás de pagar?

—Qué sé jo!... Be prou que 'n Tomeu treurá 'ls comptes...

—Ah gamarús; tindrás de pagar més de doscents mil duros y no 'n tindrás més que cent mil... En conseuència, tindrás presiri per la vida.

—¿Qué va de serio? va exclamar el senyor Quimet, tornantse groch.

—¡Y tal si hi va! Digas a n' en Tomeu que t' *ensumi* quant fan totas las apuntacions.

—Tens rahó. Mira xicot; *ensuma* bé tot lo posat al dècim... ¡Ben *ensumat*, eh!

— Esperis; aquí ho tinch... Tot plegat s' han despatxat apuntacions per valor de trescentas pessetas y vint céntims.

— Válgans Déu: piadós... ¡A presiri, á presiri!

— Y cobrats, sols s' han cobrat tres duros. Tot lo demás ho dehuen.

— Millor; t'impoch cobrarán. Fora compromisos.

— ¡Ah infelís! — afegi la senyora Quiteria — ¿tu no sabs qu' has firmat las apuntacions y si surt premiat correrán á pagarte?

— Donchs allavors, preguem á Deu que no surti.

— Mentres Deu t' escolti, ximplet!... Y además si no treus no t' pagarán las apuntacions.

— Total son disset duros. Diré 'l xacolater que s' esperi.

— Y perdrás tots aquestos parroquians.

— Donchs ¿qu' hem de fer hi si tot es prou mal?

— Ay Quimet... Ja t' ho deya jo qu' aixó del dècim me portaria al calaix. ¡Pobres de nosaltres!

*
**

Crech inú'il fer constar que 'l senyor Quimet, la senyora Quiteria y fins la dependencia composta del honorable Tomeu no van dormir aquella nit ni l' altra nit, ni la de més enllà...

Fins que tots els baladrers de Barcelona comensaren á cridar ¡La llista oficial! aquellas tres ánimas atribulades van apurar los set cáizers d' amargura.

La primera llista que passá pel carrer del senyor Quimet aná parar tota sola á las mans del infelís adroguer, que tremolós la resseguí de cap á peus.

— No hi ha res, cridá victoriós.

— Donchs pertis disset duros y 'ls parroquians.

— Si que hi há, digué en Tomeu repassantla.

— ¡Desgraciats de nosaltres!... Comensa á fugir pobre marit meu

— No senyora. Res de fugir... Hi há reintegro.

— ¿Ab qué 's menja aixó?

— Tornan els quartos No 's pert res, fora de 'ls talonaris... Vol dir qu' ha tret els mateixos vint duros y aixis al que té pagat li torna 'ls quartos y al que no, no y en paus ab tothom.

— ¡Gracias Deu meu!

— Si, gracias á Deu. Pero jo t' juro qu' aquest dècim serà 'l primer y l' últim... ¡May més!

*
**

Y perque 'l senyor Quimet no se 'n tornés endarrera de tan solemne promesa y resultés més escarmentat... s' ha trovat que 'l dècim premiat ab reintegro era d' aquestos falsificats. De manera que alló de tornarli 'ls quartos s' ho ha pintat al oli y ha perdut en consecuencia vint duros justos, més els talonaris.

Y válgali además que 'n Tomeu li ha portat encara 'ls comptes escrupulosament, com un tenedor de llibres, puig alguns de 'ls que no li havian pagat l' apuntació 's presentavan tots trempats á cobrar el reintegro.

De las resultas, el xacolater ja no li fia.

RAMON BERENGUER.

Sospirs de mort

L' escena passa al rebost (mes fosch que d' un llop la boca) ahont hi ha turróns y coca, vi ranci y pans á la post. A terra un pobre animal (gall d'indi) no las té totas perqué está lligat de potas y espera l' hora fatal. Quan de prompte, ab *mano airosa* y ab ganivet esmolat per ferli al coll un forat furiosa entra la criada. Lo gall prou de cor protesta pensant, «prou veig la qüestió pagaré la festa jo... perqué ells celebrin la festa» Mes la minyona en el coll li dona tal sacudida que 'l deixa perdent la vida de tan dar la sanch á doH. Lo polan y á cal forné prest lo portan á rosti, y allí s torna á reuni ab los del seu galliné. Allí el pobre, del que sab moltas cosas contaria pro de cap modo podría perqué ja li falta el cap. Fins qu' al punt de pebre y sal y d' ingredients ben farsit, lo forné 'l torna rostit y se 'l menjan per Nadal.

J. MIRALLES

Acudit

En el tranvia de de Sant Andreu:

— Ay, ay ¿qué fem aquí tanta estona parats? exclama una senyora.

— No sé; crech que hi han de enganxar un altre cotxe, li respongué un senyó qu' estava de costat d' ella.

— Bona l' hi feta; tanta pressa que porto; res, lo millor que podré fer es comensar á pasar endevant y quan el tranvia m' atrapi, tornar á pujar; d' aquesta manera adelantaré més camí.

JOSEPH MOIX.

Refrans adobats

Menja poch y morirás de anemia.
Si vols estar ben servit, tingas forsas criats.
Pensa mal y t' dirán mal pensat.
Cada terra, fá sa cullita.
Pel Juny, molta calor.
Pe 'l istiu, tots els gomosos van á fora.

RICART A. ORRIOLS.

REGALOS
PER
NADAL

—Al vigilant un despertador perque no s' adormi.

—Al mosso de café, un duro fals, perque el café qu' ens donan també ho es.

—Al carboner una toballola (Frinée si pot ser.)

—A la portera una cosa que no s' pot embolicar, -un xich de modos-

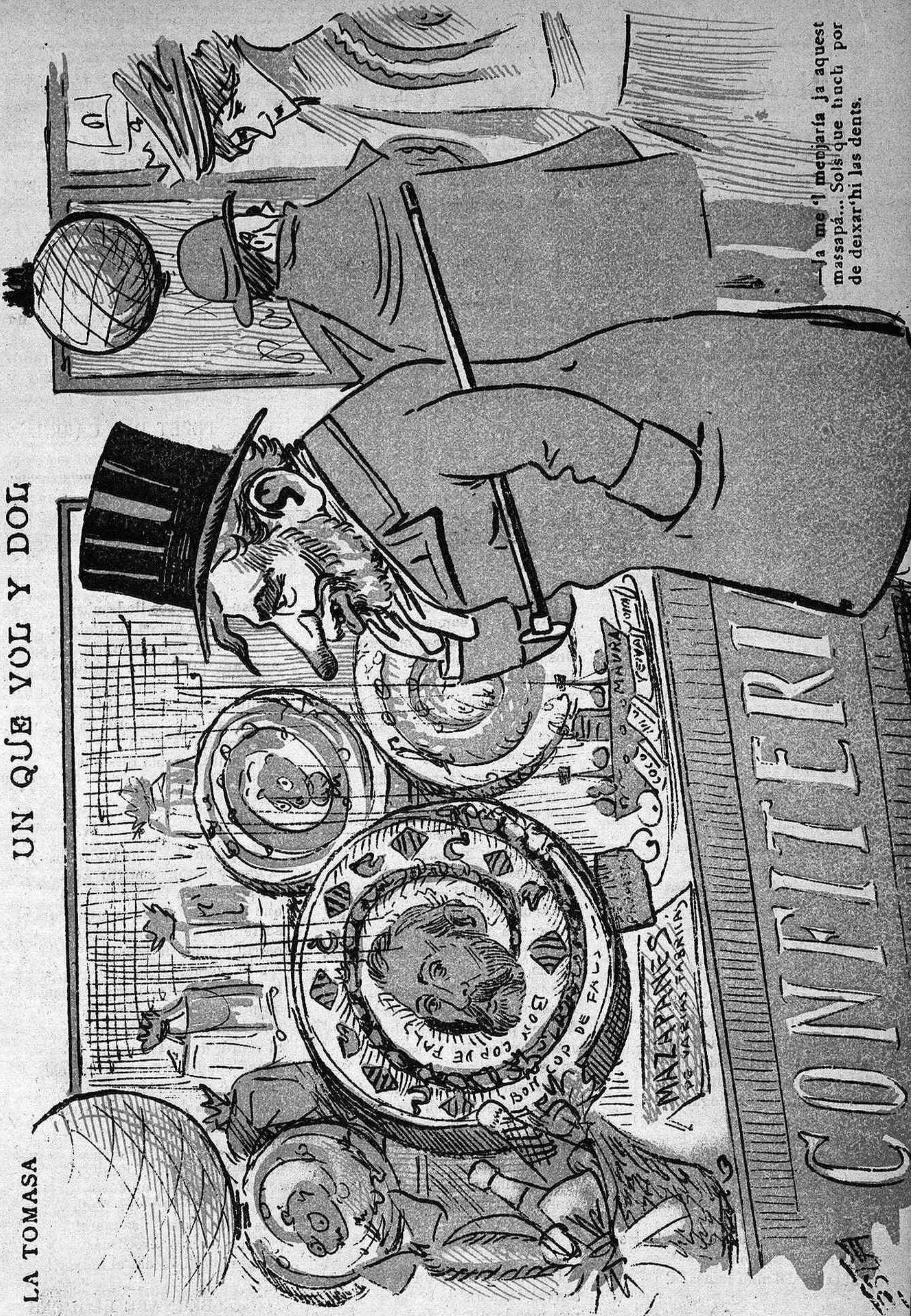

—Jo per la meva part al barber li regalaré un serrucho perque m' afaiti millor que no pas ara.

Vicent Serra

UN QUE VOL Y DOU

LA TOMASA

—Ja me 'l meujaria ja aquest massapá... Sols que tinch por de deixar'hi las dents.

Al voltant del braser

Entrava un gamarús de la goma á un saló y un senyó de la tertulia digué al amo de la casa.

—Aqueix qu'entra fa cara de animal.

—La cara l'enganya; (contesta) perquè es més bestia de lo que sembla.

Un borratxo entra fent tintinas á ca 'l'apotecari:

—¿Qui despatxa?

—¿Qué volia?

—Una ampolla de vi...

—¿Que 's ha cregut qu' es una taberna això?

—¡Vi de quina, home! Si no deixa acabar de dir...

Dos tarit-larots van al despaig d' un banquer á cobrar una lletra de cambi. Mentres s'esperan, examinan 'l local.

—Tú, diu l' un d' ells, ¿pera qué déu servir aquell ganxo tan gros que está clavat al sostre?

—Aviat está entés, contestá l' altre: serveix per' las *suspensions*... de pagos.

A la estació de Fransa:

—Que saben si ha arribat la meva dona?

—Si; esperila: ha descarrilat 'l tren y no n' ha quedat ni una persona ab vida.

—No pot ser, perquè ella ha de tornar de Granollers per forsa: veu que va pendre bitllet d' *ida y vuelta*...

PEPET DEL CARRIL.

NIT DE NADAL

Buscant 'hont passar la nit y soplúig per resguardarse de la neu que va cayent deixant la terra alfombrada, va una dona caminant ab fatich y ab gran recansa fins que ab esforços sobre-humá á la fi pot fé arribada al porxo d' un vell casal 'hont pobre alfombra de palla podrá servir'hi de llit y del viu fret resguardarla. ¡Pobre dona! Pobra ho es qui, com ella, abandonada ha quedat, per un malvat que després de mil vegadas de jurarl'hi amor etern y jamay abandonarla, abusant de son candor y en sa orfandat amparantse al mitj del fanch li ha llensat la seva honra, tan preuhada, qu' ella vengué al preu d' amor no creguent may tal infamia! ¡Pobre dona! qui, com ella, fia ab un vil sense entranyas l' honra que li van llegar quan van morir, los seus pares! ¡Pobre! qui com ella queda sola al mon, per més desgracia, sense llar ahont soplujars' ni pa ab que saciar sa gana, ni roba que tapar puga sas carns, pe 'l fret mitj glassadas aborrida de tot'hom y al etzar del mon llensada!

Mitja nit, ha senyalat del rellotje la campana; llensant per l' espay, bronzint, fins á dotze batalladas; ja la *noche buena* ha entrat y es precis donchs, fer gatzara que Nadal es jorn de goig y eixa nit deu celebrarse. Per la vila lo jovent va acoblantse, fent rondalla sens temer la neu que cau ni 'l vent, que de tant fret glassa y al só dels *acordeons*, panderetas y guitarras van donant al cor esplay y sas cansons hi acompanyan; cants qu' entonan, plens d' amor, dedicats á qui més ayman; cants que, un jorn, també escoltá la que, avuy, casi olvidada, mentre ells s' esplayan de goig llensant al vent sas cantadas, del vell porxo á son soplúig sobre 'l miser jas de palla entre pena y sufriment y jays! sortits del fons de l' ánima, parteix lo seu cos ab dos per donar al mon un angel, fruyt de son perdut amor!... fruyt de sa honra, al fanch llensada!.. ¡¡Que ab la nit del Naixement sembla vol purificarse !.

Los lladruchs de un bon mastí senyal dona als de la casa; mes com la nit de Nadal es nit sols de fer gatzara,

no fan cas de sos lladruchs; puig pensan qu' es la rondalla y aixis van passant la nit fins tant qu' arriba l' aubada y 'l sol de cop esquinsant los nuvols qu' encara 'l tapan, escampa raigs esmortuhits sobre catifa de plata, puig plata, sembla talment la terra de tant nevada.

No parant los seus lladruchs el gos, y havent sentit l' ávia los plors d' un tendre infantó, que de 'l porxo, com cants d' angel surten; fa qu' allí apressats corrin tots los de la casa á f. de poguer saber lo que aquells tendres plors causa. Sorpresos, muts y glassats no saben lo que 'ls hi passa al veurer devant sos ulls aquell cuadro altament trágich! La mare, freda com gel, á Deu ja ha dat la seva ánima mes per 'xó abressada resta al fillet de sas entranyas, que sens parar may lo plor, son cap ros acota ab ansia posantse aixís, frech á frech dels llavis frets de sa mare!... ¡¡Com si encare 's recordés del bés que li ha dat al naixer!!

BERNABÉ LLORENS

AGUINALDOS

Els politichs de Madrit.
ja saben molt bé ab qui tractan;
estiran, arronsan, pactan,
fan com qui 'ns dona un confit,
ensabonan si 'ls ve bé,
si no, 'ns posan la mordassa
y sempre ab la seva trassa,
logran lo que 'ls hi convè.

Y 'ls convé ara y avans,
tan si es en pau, com en guerra,
treure 'l such de nostra terra
y esquilar als catalans.

Tant son vistos sos intents
que, per tractar ab Madrit,
no 'ns queda aquí més partit
qu' ensenyar sempre las dents
puig si ho preném á la bona
ni un frare demana més,
y no 'ls bastan 'ls dinés
que conté tot Barcelona
per apagar l' ambició
dels que menan el tinglado,
puig fonen com un bolado
milló darrera milló,

sens qu' en cambi cap millora
vulgan concedirnos may...
¡Quant més aquí fém de xay,
mos fan corre la estisora!

Va demanarse 'l Concert,
del modo que tothom sab,
y 'n surti ab las mans al cap
el pobre doctor Robert.

Vingué la zona neutral
qu' es qüestió de mort á vida
per la industria, decandida
pe 'l desastre colonial.

Donchs rés; de bonas en bonas
cap concessió. Sempre están
ab l' *egoísmo catalán*
y altras expressions parionas.

En cambi, si se 'ls tús fort
en vista del seu cinisme,
y 's forman partits en .. *isme*
y 'ls posém ab mal de cor,
allavors Madrit afluixa
y s' apressura á cedi,
sens dupte ab la pór, que aquí
comensi á corre la bruixa.

Queda donchs ben demostrat
que ab eixa gent del *turró*
no hi cab millor transacció
que 'l nostre farreny posat,
perqué tot just doném proba
de fernos bons companynós,
ja al punt, los nostres millóns
festejan ab ansia nova.

Mostra han donat recentment
ab lo mitj milló de 'n Faria,
que sa gula extraordinaria
no 's calma tan facilment

En Robert, pobre doctor,
va enlayrar l' espanyolisme
aborri 'l separatisme,
va obrir francament son cor
y la gent ministerial
—de rebréchs politichs *saldo*—
ja 's prepará l' *aguinaldo*,
en vistas d' un bon Nadal,
burxant l' assumpto de 'n Faria
per pescarnos mitj milló,
buscant una comissió
en forma ben perdularia.

¡Sort que 'l nostre arcalde Amat,
per *vox pópuli* impelit
va móures tot desseguit
y va aturar el ruixat!

En vista del negatiu
resultat d' aquell intent,
á Madrit, qual pensament
'ls corre com l' argent-viu
van dirse - Bueno, está bé

No us alarméu bons minyóns
Mes, diguéu... ¿Y 'ls deu millons
que la Junta del port té?

La Junta d' obras del port
va dirli al Govern—Germá;
la *moma* segura está,
pero, ni en vida ni en mort
pensis may fer la gardunya
ab dinés dels catalans...

Ans que tu hi posis las mans
s' ensorrará Catalunya!

¡Tas manyas, Govern, son finas
pro aquí no hi farás bon caldo!...
Si buscas un *aguinaldo*...
¡recórdat de Filipinas!

Gracias á tal actitud
lo Govern, com la guinéu,
veyent que 'l joch se li véu
ha qnedat escorregut.

Pro ja s' han vist sos intents
y es que per tractá ab Madrit
no 'ns queda aquí més partit
qu' ensenyar sempre las dents!

M. RIUSECH.

A una...

Ja sé Pepeta que 'm dius tronera;
ja sé que contes per lo vehinat
que avans de aymarme preferirias
quedar per tia, perqué farias
un matrimoni molt desgraciat.

Déixam que rigui; ¿d' eixa manera
potser te pensas que lograrás
que jo, t' estimi? ¡Vas ben errada!
no veus que 'ts bruta, lletja y deixada,
¿jo, perseguirte Pepa? ¡jamàs!

Tu, prou voldrias sé ab mi casada
¡pobre Pepeta! no ho lograrás

J. VILA O.

Rampelladas

Com qu' ets molt poch amiga de fé embulls,
mes de quatre vegadas
t' hauria pretingut... pero ets molla d' ulls
y vaja, no m' agradas.

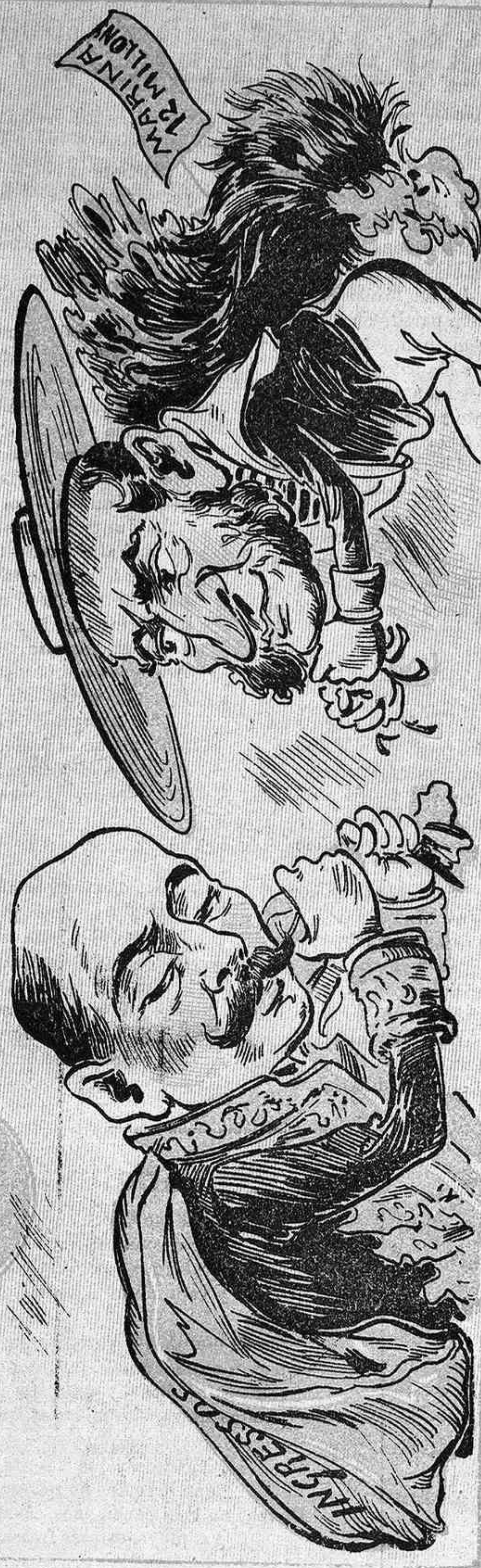
*

Que 'l menjá t' llevarias de la boca,
per' donarmel á mi. . ¡Oh, llamps y trons!
¿Es cert qu' has dit aixó, Margarideta?
¡Amiga meva, si que 'm fas bacó!

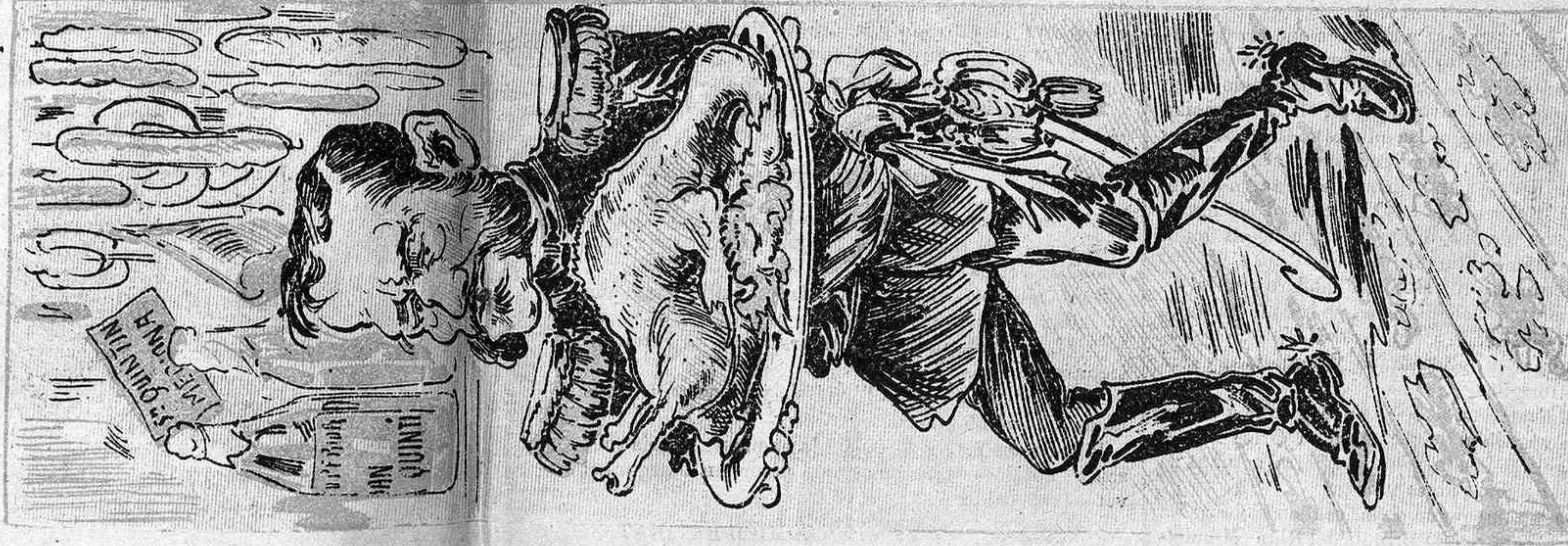
**

¿Qué dius? ¿Que t' sents morir
quan lo temps no refresca?
Donchs no t' hi pensis mes, cásat ab mi
y... ¡noya, estarás fresca!

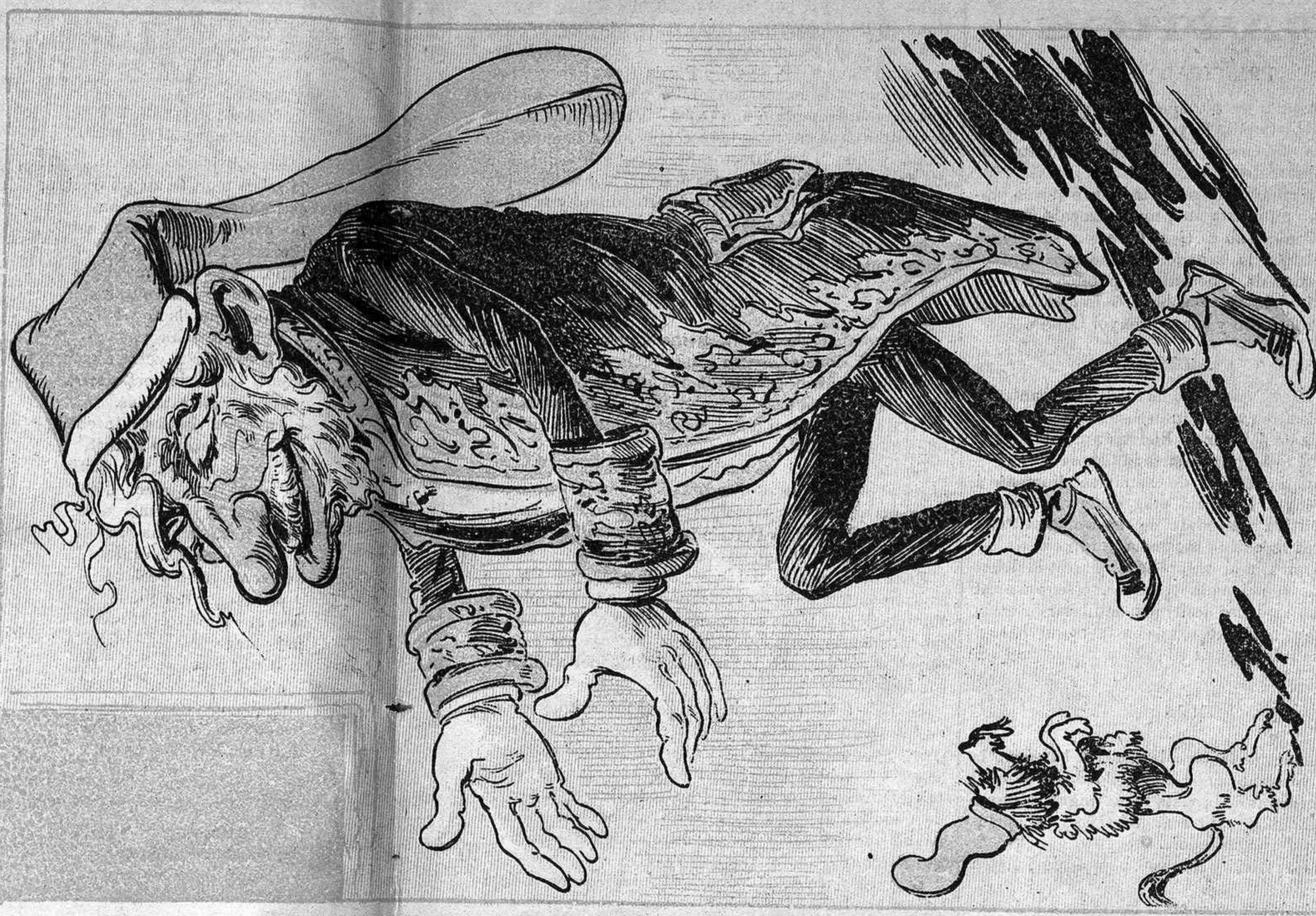
RAMPELLS

— Y donchs, Urzaiz, ¿que hi porteu en aquet sach?
 — ¡Ay Verregal... res mes que vent jo m creva farcir el nostre gall ab
 l' or que 'ns ingresaria en caixa.. y, ja ho véus, Colón: per are vaig de buyt!

Per Nadal gras y esplendit no hi ha com el den Xerrasca de Sant Quinti. El seu gall ab el Yacimiento, es la pesa mes pesada del Ministeri.

Y per trempat, l' avi de las cireras. No fa mes que ballar. Aquest any diu que las neulas de Barcelona l' hi han pujat al cap y que 'l próxim dissapte formarà un Ministeri-Barretina ab el concurs dels millors perdigots de Catalunya.

TEATROS

PRINCIPAL

Poch de particular ha fet aquesta companyia desde nostra última revista puig lluyta ab la indiferència del públich que no 's senyala per la seva assiduitat en concorre á aquest teatro.

Dias enrera per buscar nous alicients la empresa projectá lo debut d' un artista nou, un poeta cubá anomenat Alexandre Cubriá ab *El Gran Galeoto* y sols lográ una cosa. Anticipar la funció de ignocentada, fent á un mateix temps de ignocents el públich y l' artista debutant. Tirem'hi un vel sobre 'l *Galeoto* de la companyia Sánchez de León y sobre 'l senyor Cubriá.

LICEO

Ab *Hänsel è Gretel* y *Sigfrido* ha anat defensantse la empresa d' aquest teatro, per indisposició de sos tenors. En efecte habia de debutar en Biel dissapte ab l' *Africana* y no pogué ferho per trobarse indisposat.

Per iguals motius tingué de cambiarse diumenje á la nit á correuyta la funció puig estava anunciada *Aida* per definitiva despedida de nostre paísá Palet y per enfermetat repentina 's cambiá la funció.

Pera dijous proxim al vespre está aplassat lo debnt de 'n Biel ab la mencionada *Africano*, essent esperat dit debutant ab verdader desitj per aquilatar la valúa d' aquest cantant que tants elogis ha merescut de tots els públichs que l' han sentit en sa tant rápida com brillant carrera.

ROMEA

L' aconteixement de la passada setmana ha sigut la reaparició del veterano actor don Iscle Soler al qual una grave enfermetat de la vista l' ha tingut allunyat una bona temporada de sas tascas artísticas y del aplauso de sos moltíssims admiradors.

Celebrém la reaparició y fem vots perquè duri llarch temps.

La companyia d' aquest popular teatre ha seguit explotant com cada any lo género nadalésch de circumstancias ó siga *De Nadal a Sant Esteve* y *Los Pastorets* alternantlos ab lo restant repertori.

Fins que no passi aquesta temporada que per la empresa es una verdadera *nyu*, no 's tornarà á prosseguir la era dels paréntesis, fent excepció de la funció de Ignocents que será tota nova puig en ella s' anuncian tres estrenos dels que tenim las millors noticias ó sigan: «¡Sis tiros!» joguina de nostre amich Guasch Tombás, «L' himne d' en Riego» (dos actes) de Pau Parellada (Melitón Gonzalez) y «La soirée des Innocents ó Els municipals ab un pam de nas, original del conegut autor dramátich don Ramón Ramón Vidales.

Además s' estrenará uua sinfonia modernista del sigle XXX del mestre Sebolini, la que segons noticias será un éxit de riallas.

Es de creurer que la ignocentada d' aquest any será de las que fan forrolla.

Diumenje al dematí en aquest teatro 's doná á coneixe per primera vegada al nostre públich l' Orfeó Barcelonés que dirigeix lo mestre don Pere Serra, actuant de segons mestres los Srs. Fabrés y Seguí.

Lo programa 's compongué de las següents obras; La nostra ensenya (Pere Serra) Brindis del Rhin (Mendel-

ssohn) A la non-non (Gavagnach) L' hivern (Lulli-Gounod) Los Pescadors (Clavé), Lo Rossinyol (P. Serra) Si á Deu plau (Mendelssohn) Coro de peregrins (Wagner) La Filanera (P. Serra) y Patria Nova (Grieg). Las tres seccions de homes senyoretas y nens que—ab tots tres elements compta lo nou Orfeó—s lluhirén de valent demostrant que en totas las seccions hi ha elements de valúa y que 'l seu director Sr. Serra sab ahont té la má dreta. Entre las senyoretas descolla donya Teresina Guasch que cantá los solos de Lo Rossinyol y la Filanera, ab notable bon gust.

En resúm l' Orfeó Catalá já compta ab un competidor de verdadera empena y aquest es l' Orfeó Barcelonés

NOVETATS

L' incomparable talent, l' incompreensible art del actor italiá Ermete Zacconi han rebut la suprema sanció y el fallo definitiu després de las últimas funcions donadas la setmana passada sobre tot en la representació del *Oeó* que li servi per adespardirse diumenje del públich de Barcelona.

En las obras que no haviam vist desempenyadas per altres actors de talla, en Zacconi sé 'ns presenta gran en las obras qu' ha vist representar per totas las notabilitats qu' han vingut á Barcelona, en Zacconi es inmens incomensurable. D' aquesta categoria es *Oeó*.

En la obra mestra del colós Shakespeare, l' Ermete troba accents ara dolços y apassionats, ara terribles y subjugadors y troba sobre tot aquell joch de la mirada tant eloquent, mes eloquent que la paraula per emportarsen el públich, per jugar ab l' ánima del auditori á son arbitri.

Es inútil citar passatjes; en Zacconi estigué jégant en tot en l' últim acte de la obra en la escena ab Yago, (que desempenyá molt bé lo senyor Bagui) en la que segueix á la mort de Desdémona y especialment en la terrible frase al descubrir tota lo veritat de la traició de Yago, estigué sublim, trobá un moment de humana passió inexpressable per un' altre artista que no 's digui Zacconi.

L' entusiasme del públich fou delirant en tota la representació, pero 's desbordá d' una manera impetuosa al finalisar l' obra. Várem perdre l' compte de las vegadas que 's vegé obligat l' Ermete á surtir á escena. Al últim, emocionat devant de la ovació que se li feya s' adelantá al prosceni y manifestá ab frases surtidas del cór, l' agrahiment que li mereixia 'l públich barceloní y prometé solemnement que 'l tornariam á veure.

Lo mateix li dihém. ¡A rivèdarsi colós Ermete!

TIVOLI

CIRCO EQUESTRE

La empresa sempre afortunada del Sr. Alegria ha fet una verdadera *troballa* ab l' ajust de ls gimnastas «Los Rigoletto».

Son aquestos uns notabilíssims equilibristas que executan atrevits treballs sobre una escala, á tall de balanci, presentant bonicas figuras que mereixen estrepitós aplauso.

També saltan ab molta llimpiesa y executan treballs de dominació ab gran netedat.

Per aquestas festas de Nadal la empresa Alegria presenta notables programas que permeten assegurarli verdaderas calderadas.

UN COMICH RETIRAT.

LA TOMASA

DISSAETE SORTIRÁI:

Felicitem al periódich de las grans tiradas,
per tant plausible determinació.

Regalos als lectors

— DE —

LA TOMASA

CONDICIONS

1.ª Pera l'adquisició del regalo dintre de Barcelona s'ha de presentar el *cupó* (no cal retallar-lo del periòdic) en nostra Administració S. Ramón, 6, junt ab l'import corresponent.

2.ª Los lectors de fora farán la mateixa operació, presentant el número al corresponsal respectiu, qui inutilitzarà el *cupó* y per son conducte robrán l'exemplar.

3.ª Els cupons primas caducarán al cap de vuyt dias ó avans si s'agotés l'obra anunciada.

4.ª Els corresponsals de fora tindrán el desqueto de costúm, avisantnos cada setmana el número d'exemplars que desitjan se 'ls remeti ó tenen encarregats.

LA TOMASA CUPÓ PRIMA N.º 15 (1)

Que dona dret á adquirir per

DOS RALS

la comedia en tres actes

Lo senyor Nadal

original de D JAUME CAPDEVILA

qual preu corrent es lo de

DOS PESSETAS

(1) Caduca als vuyt dias ó avans si s'agotan 'ls exemplars.

Per fi han desaparecut els barracons que s'havien col·locat en la Rambla pera la venda de periòdichs, á fi de donar lloch á la construcció de 'ls kioscos de ferro, modelo nou.

Ja ora hora. Ni á titul de interinitat feya de bon veure que una ciutat com Barcelona convertís lo millor de sos passeigs en una fira de poble, unicament que... com de costum, la fira de melons y llibres ha vingut á empastifar la Rambla durant quinze dias més.

¡Després, veurém!

Al estúpit de 'n Xirigotas li sab greu que 'l moviment regionalista se vagi extenent y l'altre dia 's burlava de que á Asturias hagi aparegut un periòdic que 's titula *Ixuxú* que 's declara d'acort ab las Bases de Manresa y de que á Valencia *El Palleter y La Deg.lla* defensin també las reivindicacions nacionalistas.

Si aixó molesta al *amic* Doys ho sentim per ell. No tindrà més remey que conformarse y pendre tila, molta tila.

Perqué tot just comensém... Aquest any son tres 'ls periòdichs que forman opinió en altrás provincias á favor de las ideas que tant s'han arrelat á Catalunya; l'any que vé serán vint, al altre cent.

Perqué las ideas fan son camí á pesar dels gossos que surten á lladrarlas.

No val la pena de perdre un temps preciós, entretenint-se á tirar 'los pedras.

Tot lo més alguna puntada de peu si vé de passada.

✱

La *Academia y Laboratorio de Ciencias medicas de Cataluña* enviá á la Junta Central del próxim congrés Médic que ha de celebrarse á Madrid, un ofici demanant que en las deliberacions del Congrés, fos admesa la llengua catalana ab carácter oficial y ab los mateixos drets que la castellana.

Aquesta sollicitut que de tan lògica y enrahonada no val la pena de discutir-la, va sublevar el *patriotisme* de la mencionada Junta, la que per boca de 'ls doctors Decref y Calatraveño ha expressat en los periòdichs que semblant proposició es absurda y ridicula.

Els dos metjes citats, que semblan escapats del coro de doctors de *El Rey que rabió*, han surtit per peteneras, horroritzantse de que al costat del *idioma nacional* 's pretengui donar carácter oficial al *dialecto catalán*, con si no s'hagués demostrat ja fins á la evidencia que 'l catalá no es un dialecte, sinó una llengua ben formada, ab lleys propias y més antiga que la de 'ls plats esquerdat.

¡Decref y Calatraveño!. Aquets noms 'm sonan, especialment el segón. Si no vaig errat, l'hi vist al peu de 'ls certificats de la «Emulsión Scott»

Y fins si no recordo malament, s'hi acompanyava el retrato y 'm sembla recordar qu' es un tipo tot xulo ab perianas ó *pan y toros*.

¡Si vaja; en sabí ab *pan y toros* de 'ls que firman certificats d'especifichs per donarse á coneixe.

Tals *notabilitats científicas* en contra de Catalunya, son la millor prova de que Catalunya té rahó.

✱

Desde principi de any nou, els diputats viatjarán pe 'ls ferro carrils espanyols pagant la mateixa tarifa que las male as, sárrias y demás trastos ó siga per una cantitat reduhidissima.

Además, 's diu que 'ls diputats republicans com en Lerroux, Soriano, Blasco Ibañez y altres, demanarán qu' als diputats se 'ls hi pagui sou.

Tot aixó 'ns estaria molt bé, si la nació no hagués de pagar els plats trencats.

Sobre tot, per lo que respecta á la segona ganga (que ab tot trobém justa, puig qui representa al pais deu cobrar lo seu jornal) 'ls posaria per condició als diputats republicans que sols 'ls seria concedida quan haguessin lograt rebaixar l'import de la consignació de la casa real.

Lo qual vol dir que ja podrian agafar una cadira per esperar ho ben assentadets.

✱

De planxas se n' ha tiradas moltas el Sanxo de la terra de 'ls tocinos, desde que 'ns fa *felissos* als barcelonins... Pero com la última, no n' ha fetas gayres.

La empresa del teatro de la Gran-Via avans de posar *La Pulga*, va demanar autorisació al Governador y aquet va veure l' exemplar, tatxá lo que bé li paregué y doná sa autorisació per posar *La Pulga* en escena.

Pero veu aquesta la llum de las *candilejas*, y el Governador á las quatre funcions, suspén las representacions per ser l' obra immoral.

La empresa reclama, pero sas reclamacions 's perden en el buyt. Ea present que sa excelencia ja havia vist l' exemplar, que havia tocat lo massa expresiu... pero com si res.

Sols al cap de sis dias el Governador ha tornat á autorisar las representacions.

Y ara fassin el favor de dirme si quedan en gayre bon lloch, la clar videncia y la formalitat del Sanxo.

*

La vaga de 'ls obrers del art metalurgich seguix igual, si no pitjor.

'S compta que son uns deu mil 'ls obrers que no treballan, reclamant una cosa tan justa com es la jornada de nou horas que si 'ls paletas i han conseguida de vuyt, ells la mereixen doblement per lo penós del ofici.

En deu mil casas obreras aquest any será magre 'l Nadal, En deu mil llars de treballadors, bon grat que 's pugui menjar pa, quan els altres menjan pollastres.

¡Deu fassi que després d' un Nadal magre y trist, no vingui un Cap d' any sagnant!

*

A Madrid s' ha celebrat una Assamblea de la Ensenyansa en la qual hi han prés part oradors y oradoras per exposar els millors plans de reforma de 'ls sistemas educatius espanyols.

Las oradoras sobre tot, han estat á gran altura. Una colla de senyoretas mestras han donat lluminosos informes sobres lo que deuria ser la ensenyansa, si 's vol que 'ls joves y las noyas espanyolas estiguin al mirall de 'ls altres paissos.

Totas las disertants s' han declarat fermas partidarias de la coeducació de 'ls dos sexes y de la coexistencia de mascles y femellas en los establiment d' ensenyansa.

Lo mateix que nosaltres. Som partidaris de la cohabitació de mascles y femellas.

Tal com sona.

*

¡Caballers, y quin fret!

Ha entrat l' hivern y com feya presumir la cruesa de la segona meytat de la tardor, la entrada ha sigut verdaerament terrible.

Ha nevat á casi tota Espanya y en llochs ahont no ha nevat, el termómetro ha sufert una baixa tan tremenda que, molts anys, ni en lo més crú de la estació hivernal feia tant *griso*.

El ditxo castellá diu *año de nieves, año de bienes*; pero resulta qu' á Espanya tot está revolucionat y els anys de neus son encara pitjors que 'ls altres.

Estém deixats de la má de Deu, per totas quatre bandes.

*

Ara que 's remena tant aixó de la supressió de 'ls consums, hém de fer notar que dugas grans ciutats espanyolas han acordat ja dita supressió, establint en cambi altres impostos. Aquestas dugas capitals son Saragossa y Málaga.

Sobre tot el sistema malaguenyo no deixa de tenir gracia, com tot lo d' aquella terra.

Per sustituhir el dret de portas, l' ajuntament ha ideat un arbitri sobre 'ls espectacles públichs en la forma següents;

Opera y opereta 25 pessetas per funció; drama y sarsuela gran 12:50; sarsuela per seccions 8 pessetas.

No sé per que 'm sembla que la fantasia de 'ls edils malaguenyos es una mica massa somniadora.

No crech qu' á Málaga 's donguin anyalment prous funcions perquè 'ls impostos citats donguin tant com la renta de consums.

A menos que 'ls malaguenyos posats á exagerar 's passin dias y nits en los teatros.

Posat en planta, aqui lo mateix arbitri, seria una font inagotable de recursos sobre tot, si considerant com espectacle públich las pallassadas del clown *Doys*, 's carregués mitja pesseta sobre cada xirigota qu' escriu.

*

Nostre corresponsal de Torroella de Montgri 'ns escriu fent cárrechs de certa gravetat contra l' amo del café Comercial de la citada vila, que segons sembla se complau en molestar á dit corresponsal sense rahó ni motiu de cap mena.

Enemichs per temperament de totas las injusticias, avim sem al amo del café Comercial de Torroella qu' estém disposats á treurel á la pública vergonya, si no cambia de taranná.

¡O o al Cristo, donchs!

SECCIO TELEGRAFICA

LILIPUT. 22 — A l' hora de la creixensa. Aixó de que permetin exhibir el soldat més alt del món, l' inglés Dikson á las mevas barbas, ho considero com un agravi personal, un insult que afecta á la meva dignitat. No puch, donchs, deixárho passar sense protestar ab tota la forsa de 'ls meus pulmons — petits, pero pulmóns al fi — En Dikson 's perdrá de vista en quant á estatura, pero jo l' afano. Jo 'm *perdo de vista* per partida doble; com á menut y com á entremaliat.

TORT y MARTORELL.

LA PUBLI. 22 — A l' hora de las "esses" També hi vist al jégant inglés Dikson, No l' envejo més que per l' estómach que, dat lo seu tamanyo, deu ingerir sis vegadas mes de róm que 'l meu, á igualtat de *mona*. Per senzill càlcul ja puch determinar la cantitat de *gin* que 'n Dikson necessita per posarse en lo meu estat ordinari Si jo necessito un garrafó, ell un bocoy.

XIRIGOTAS.

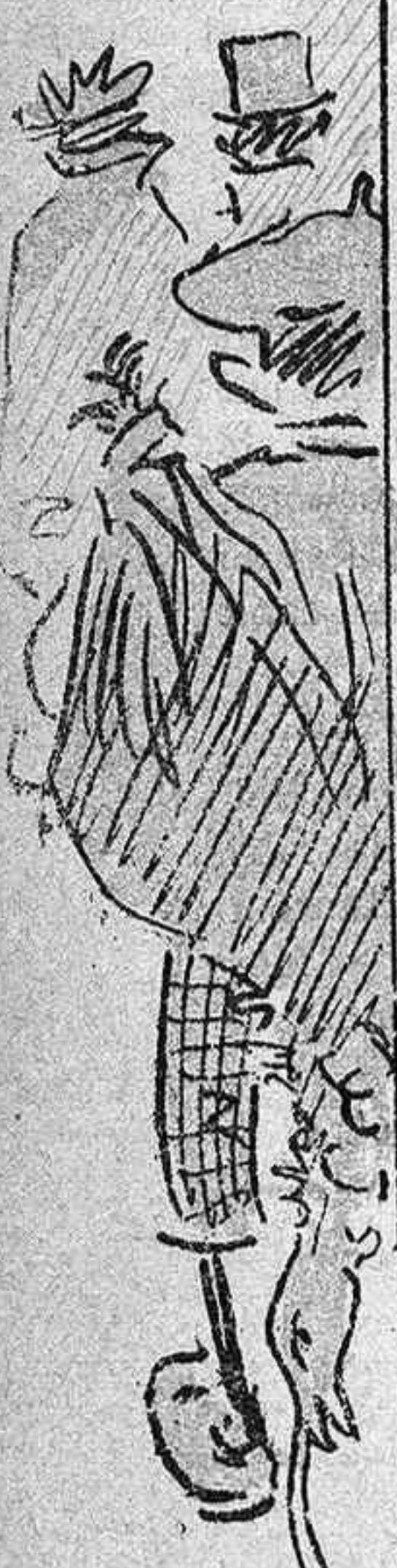
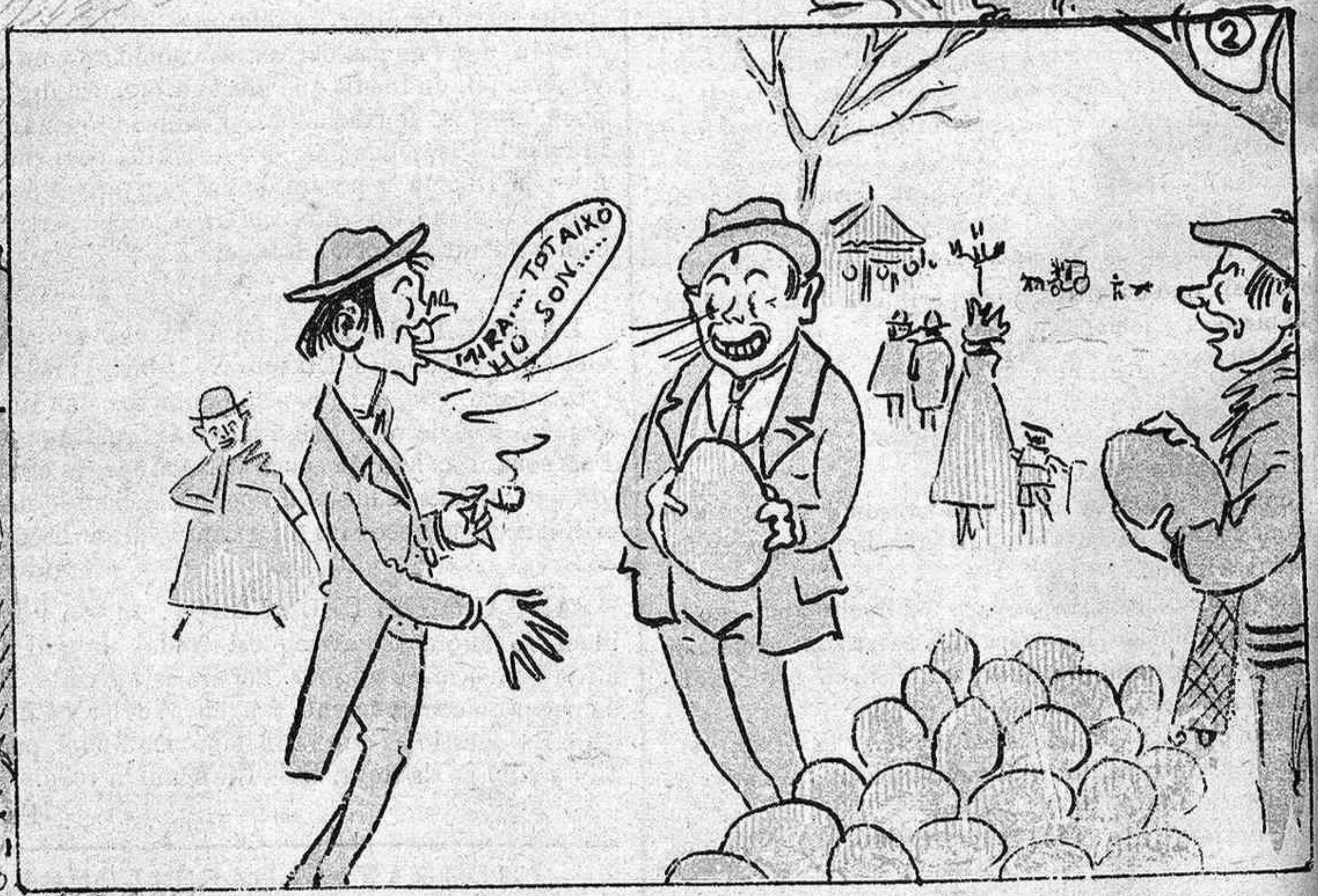
SANT MIQUEL DEL PEBROT. 23 — A l' hora del idem. Jo 'm creya tenir aquest Nadal un gall de mltj milló ó mitj milló de *galls*. Per ara están verts Haurém de pegar un altra empenta á n en Weyler y á n' en Merino. La questió es que rajin, sinó per Nadal, per cap d' any y sinó pe 'ls Reys. Dels Reys, me 'n refio.

FARIA

LITOGRAFIA BARCELONESA

SAN RAMÓN, 6. - BARCELONA

FIRAS DE NADAL

17/12/2006